

תוכן העניינים

כרך א

9	דברי ברכה
10	הקדמת המערכת דברים לזכרו של הרב איתם הנקין
13	דברים לזכרה של נעמה הנקין הילה וחנן ערמוני
	דברים לזכרו של הרב אהרון ליכטנשטיין
15	יקום במקום קדשו הרב אליהו חיים בלומנצויג
19	הקובע מקום לתפילתו הרב יאיר קאהן
	הארץ ומצוותיה
31	גבולות ארץ ישראל בתורה גבולות בין הבתרים או גבולות מסעי? הרב שמואל אריאל
83	שבע שכיבשו ושבע שחילקו הרב אברהם סתיו
105	זמן שמיטת כספים הרב שמחה פרידמן
126	האם נאסרה מלאכה כלאחר יד בשביעית? הרב אוריאל בנר
146	הפרשה ממין על שאינו מינו אהרון ווסר
176	חלה תרימו תרומה על היחס בין חלה לתרומה שלמה ליפשיץ
201	"בשתי תרומות הכתוב מדבר" הבחנה ביסוד תרומה הרב דן נבון
231	גדר אכילת מעשר שני וקדשים קלים לפני ה' בירושלים הרב יואל עמיטל

קדושת שביעית ואיסור איבוד בשאריות ובקליפות
הרב טוביה שלמה בר אילן והרב נתן קלר

241

בבא מציעא

מפני מה אמרה תורה מודה מקצת הטענה ישבע
הרב אברהם יהודה רוט

255

מחלוקות התוספות וחכמי ספרד בדיני תפיסה
הרב אליהו ליפשיץ

273

באיסורא אתא לידיה
הרב חגי קורץ

286

השבת אבדה בימינו | חובת העברת מידע בעל תועלת כלכלית לזולתנו
הרב עמיצור אריאל

304

ריבית בבנק
דניאל סגרון

334

צד אחד בריבית
הרב חיים סבתו

351

כללי

ארבעת אבני החושן | גורמי היסוד של חושן המשפט
הרב עדו רכניץ

359

קניינו של הגזלן בחפץ הגזול
שלמה קורצוויל

404

הגדרת הספק ויסוד דין הליכה אחר חזקה
ישי אנגלמן

431

"אנכי עמד בין ה' וביניכם" | על מבנה קריאת התורה והלכותיה
הרב יהודה בהרב

457

תורת הקוואנטים וסוגיות הלכתיות
הרב אלעזר אהרונסון

475

בעניין הקשבת שומע בדין שומע כעונה
הרב דביר אזולאי

502

מחיצה המתרת במחיצת בית כנסת
הרב אליסף יעקובסון

524

חייב איניש לבסומי בפוריא
הרב נתנאל בוקס

535

אימתי הוא זמן סיום היום

549

הרב יאיר וייץ

רשימת משתתפים

607

כרך ב

מחשבת הראי"ה

תורת השלום | מאמר חדש מאת מרן הראי"ה קוק זצ"ל

615

הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל

לפרשת תרומה | דרשה חדשה מאת מרן הראי"ה קוק זצ"ל

650

הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל

יבש וכמוש או מלא אור וחיים | על מהותו של העולם הזה בעיני הראי"ה

650

הרב יוסף אביב"י

בינו שנות דור דור | על היחס בין הדורות במשנת הרב קוק

684

ירון אדוריאן

ולדבקה בו | דבקות בצדיקים במשנת הראי"ה קוק זצ"ל

701

הרב עודד משה אלון

רוח החיה באופנים | הזמנה לתורת הכרה מבית מדרשו של הראי"ה קוק

717

הרב עוז דוד בלומן

פני משיחך | ערכו המוחלט של הפרט במשנת הראי"ה

745

הרב אמנון ברדח

"ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ" |

טומאת המת והאבלות במשנתם של הרש"ר הירש, הרב סולובייצ'יק והראי"ה קוק

779

הרב בניהו ברונר

להחזיק בשביל המטופל את השמים |

הרהורים על תורת הרב כבסיס לפסיכותרפיה

789

הרב צביקי הירש

קליפת הקינמון |

על יחסו של הרב קוק לשיטת רש"ר הירש ביחס לקבלה ולארץ ישראל

839

הרב אברהם וסרמן

החזרה המענגת לרצון |

עיון במושגי התענוג, ההכרה והרצון במשנת הראי"ה קוק

857

הרב נתנאל לדרברג

דרישת סמוכין בכתבי הראי"ה |

עיון ברשימות שכתב הרב הנזיר לקראת שיעורי חוג הראי"ה

884

הרב יעקב קורצויל

והיו לאחדים בידך |

החיבור הרוחני בין הנבואה, האגדה והקבלה ובין ההלכה במשנת הראי"ה קוק

898 הרב שלמה רוזנפלד

על תיאוריית ההתפתחות במשנת הראי"ה |

מהתמודדות עם חידוש מדעי לשילובה בבירור אמוני עמוק

919 הרב שחר רחמני

"חכמת ישראל בקדושתה" | חזונו של הרב קוק ללימוד ביקורתי מדעי אמתי

943 הרב ארי יצחק שבט

תנ"ך ומחשבה

אב המון גוים | סיפורי אברהם לאור דור המבול ודור הפלגה

979 אביאל אליצור

הגיחון, המבול והפיכת סדום | שתי השערות בגיאולוגיה מקראית

994 הרב אהרן בק

כשיראה פגם בזולתו, יתלה החסרון בעצמו |

על לימוד זכות ותיקון אישי – שלושה גלגולים של תורת הבעש"ט

1005 הרב משה פאלוך

תפילה, אמון ו"תשובות ג'וקר" | ארבע שיטות בהבנת הקשר בין חומר לרוח

1042 יצחק קרומביין

כיצד מכריעין? | על תרבות המחלוקת וההכרעה בישראל

1070 הרב יצחק שילת

אישים ושיטות

"על תנובת ארץ חמדה" |

החקלאות במשנת מרן הראי"ה קוק ובנו רבנו הרב צבי יהודה – כולל לקט כרוזים

ואיגרות, מדפוס ומכתבי יד, בעניין העדפת תוצרת הארץ

1083 הרב זאב נוימן

שכתובי היסטוריה במשפחות תלמידי הראי"ה קוק | שלושה מקרי מבחן

1138 הרב איתם הנקין

הממשיך הנעלם |

לדמותו של הרב רפאל הכהן קוק זצ"ל, במלוא ארבעים וארבע שנים לפטירתו

1157 הרב יהושע וייסינגר

1178 **רשימת משתתפים**

דברי ברכה – הרב יעקב אריאל

חג האסיף בא להודות לה' על אסיף פירות השנה. לכן הייתה בו שמחה יתרה, "ושמחת בחגך".

גם ה"אסיף" של אסופת מאמרים תורניים הוא חג לשוחרי התורה בישראל. פרי עמלם של רבני ותלמידי הישיבות נאסף כאן בשני קבצים גדולים. הם משקפים את גידוליהן של הישיבות הארץ-ישראליות. את השקידה ועומק העיון של צורבי הישיבות. אשרי העם שככה לו. ב"ה צומח ועולה דור צעיר הגדל בתורה, דור שלא מבייש את קודמיו, ממנו פינה ממנו יתד למנהיגות התורנית של הדור הבא בארץ ישראל.

המאפיין את כרכי ה"אסיף" הוא המגוון בכל חלקי התורה, הן בצד העיוני התלמודי כדרכן של הישיבות הגדולות, הן בהלכה למעשה והן בתנ"ך ומחשבת ישראל. העיסוק בכל חלקי התורה מאפיין את הישיבות הארץ-ישראליות. בגלות הצטמצמו בעיקר בצד ההלכתי של התושבע"פ. לימוד האגדה בעיון, המחשבה והתנ"ך הוזנחו. לצערנו עסקו בהם אחרים מתוך גישה מחקרית חיצונית, לא כתורת חיים. תחומים אלו הולכים ונגאלים ע"י צורבי הישיבות בקדושה כדרכה של תורה. עם זאת תמיד ישאר לימוד ההלכה עיקר. בכל הדורות גדולי ההלכה הם שהיו בדרך כלל גדולי פרשני התנ"ך והמחשבה. ב"ה שתורה חוזרת לאכסנייתה. קבצים אלו יעלו את קרן התורה בארץ ישראל. יעמדו על הברכה המחברים והמאספים.

אי אפשר לחתום דברי ברכה אלו מבלי להעלות את זכרו של גאון צעיר מעורכי "אסיף" שנקטף באיבו עם רעייתו, ע"י מרצחים שפלים, הרב איתם הנקין הי"ד.

יה"ר שהשלום ישרור בארצנו.

בברכת התורה והארץ

הרב יעקב אריאל, ר"ג.

הקדמת המערכת

- דברים לזכרו של הרב איתם הנקין -

בשמחה מהולה בכאב ובהודאה מרובה להשי"ת, "בתלת הוי חזקה", אנו נרגשים לפתוח את הגיליון השלישי של כתב העת. גיליון זה כקודמיו מלא בכל טוב: מאמרים בגמרא, בהלכה, בתנ"ך ובמחשבה ממגוון כותבים, צעירים ומבוגרים, ממעייני התורה בכל מלוא רוחב ארצנו. כקודמיו ויתר עליהם, אף גיליון זה נכפל בכי טוב ובשפע רב, ואף הוא נחלק לשני כרכים - כרך התלמוד וההלכה וכרך התנ"ך והמחשבה.

ההתרגשות הגדולה שבהוצאת הגיליון השלישי מהולה בכאב גדול. בשלבים האחרונים של העבודה על הגיליון נהפך לאבל מחולנו. יחד עם כל בית ישראל התבשרנו על הירצחם של חברנו-אהובנו הרב איתם ורעייתו נעמה הי"ד לעיני ילדיהם, על ידי מרצחים בני עוולה. בצל הנסיבות הכואבות הללו, החלטנו להקדיש גיליון זה לזכרם הטהור של הרב איתם ונעמה.

הרב איתם היה מהשותפים הפעילים בכתב העת מעת היווסדו בשלושה כובעים שונים: כחבר מערכת, כעורך האחראי של מדור אישים ושיטות וככותב. כחבר מערכת שסייע בתהליך קבלת המאמרים ועריכתם ניכרה העדינות, לצד היושר, התקיפות, הלמדנות והבקיאות הגדולה. בשקט אופייני ובמסירות גדולה היה ממתוו דרכו של כתב-העת. ככל בית ישראל, והקרוב קרוב קודם - כאב האובדן גדול מאד.

לצד היותו חבר מערכת מן המניין, היה הרב איתם אחראי על מדור עצמאי בשם 'אישים ושיטות'. מדור זה עסק בתחום החביב עליו: היסטוריה ומחקר תורני. כך כתב בפתיחה לחלק זה לפני כשנתיים:

כחלק מבשורת רוחב הדעת, היריעה והמגוון המאחד של כתב העת החדש אסיף, נוסד גם המדור הנוכחי - "אישים ושיטות". מדור זה כשמו כן הוא: המאמרים הכלולים בו יעסקו בתולדותיהם ומשנתם של אישים מגדולי חכמינו לדורותיהם, בבירור וליבון משנתו ההלכתית או הרעיונית של חכם מסויים, בדרכי הלימוד, ובהארת פרשות היסטוריות הנוגעות לדמות או קבוצה מקרב חכמי ישראל. השקת המדור החדש היא ההזדמנות הנאותה להזמין את ציבור הקוראים הרחב, שוחר תולדות רבותינו ומשנתם, לשלוח מפרי עטו לפרסום במסגרת המדור בכרכים הבאים של 'אסיף'. יתקבלו, בהתאם לאמור, מאמרים בעלי אופי היסטורי

הנוגעים לעולם הרבנים והרבנות לדורותיו, לצד מאמרים המוקדשים לבירור היבטים שונים במשנתה של דמות אחת או אסכולה מסויימת. כמו כן, נשמח לקבל סקירות ארוכות ומעמיקות על ספרים חדשים שיוצאים לאור. כמופקד על עריכת המדור אני מייחל ומאחל לו, לכותבים ולקוראים, ברכה והצלחה בעזר ה' יתברך.
בין עשור לחג התשע"ד
איתם הנקין.

דומה שדברים אלו על חזונו של כתב העת מייצגים את דמותו של הרב איתם. כחודש לפני הרצח הנורא שלח לנו הרב איתם את מאמרי המדור שבגיליון זה ובכללם מאמרו ערוכים ומוכנים להדפסה.

הרב איתם זכה להוציא לאור בחייו שני ספרים המשקפים את שני הפנים שבאישיותו, הפן הלמדני והפן המחקרי-היסטורי: 'לכם יהיה לאכלה' – על הלכות תולעים, ו'להכות שורש' – על יחסו של הראי"ה לקק"ל. ספרים אלו משקפים את השילוב המיוחד שבין שני הפנים המרכזיות שבאישיותו. העיון הלמדני בגדרי הלכות תולעים נעשה מתוך מבט ישר ואמיץ, והעיון ההיסטורי נעשה בזיקה להנהגה הלכתית ומעשית. מלבד ספריו אלו, כתב הרב איתם ספר שעומד לצאת לאור על הלכות שבת: 'אש תמיד', ספר שנכתב בדרכם ובמתכונתם של נושאי הכלים על השו"ע.

לצד ספריו אלו התפרסם הרב איתם גם בעשרות מאמריו המקיפים והיסודיים. בכל תחום שבו עסק לא הניח אבן על אבן, חקר והעמיק ואסף ידיעות מפליגות שהפליאו כל קורא. מאמריו התפרסמו בממות מגוונות ושונות: מאקדמות עד ישורון, מהמעייין ועד תחומין, ועוד ועוד. בכלם ניכרת בקיאותו ועומק ניתוחו.

בשנה האחרונה החל בכתיבת דוקטורט על החפץ חיים, דומה שהיה בכך מעין ייצוג של התחום ההיסטורי שהעסיק אותו מאד: העולם הרבני של יהדות ליטא ופולין בתחילת המאה ה-20.

הרב איתם היה אחד מיוחד מפירותיה המשובחים של ארץ ישראל ופשטיה המתחדשים. בתום לבבו וביושרו התורני והאינטלקטואלי התגלמה דמותו של חכם ארץ-ישראלי מבית מדרשו של מרן הראי"ה קוק זצ"ל (שבתורתו וקורותיו הרבה לעסוק) בדור התחייה. וכך גם הגשים בחייו את חזונו של הראי"ה על השילוב בין מחקר מעמיק ותורה גדולה. העושר הגדול והמיוחד שהותיר אחריו למרות שנות חייו הקצרות, בן 31 היה בהירצחו, רומז ליבול הפורה שהיינו עתידים לזכות לו והתורה חוגרת שק ומקוננת: "אי הלשון הממהרת להורות באמרי שפר, בעוונות איך עתה לוחכת את העפר" (אלה אזכרה, מתוך מוסף ליוה"כ).

בשנה החולפת ליווינו למנוחת עולמים גם את מורנו ורבנו, שר התורה, הרב אהרן ליכטנשטיין, ראש ישיבת 'הר עציון' וממקימי עולה של תורה בארץ ישראל. תורתו העמוקה ומידותיו לנו לאור עיניים. בתחילת הגיליון נדפסים דברי הספד לזכרו.

בחלק התלמוד והלכה התמקדנו השנה, לצד מאמרים בנושאים אחרים, במסכת ב"מ ובסוגיות הארץ ומצוותיה.

חלק המחשבה בגיליון זה מתמקד במשנתו והגותו של מרן הראי"ה קוק זצ"ל במלאת שמונים שנה לעלייתו לגנזי מרומים.

כאן המקום להודות לכל המסייעים בהוצאת כתב-העת ובראשם איגוד ישיבות ההסדר, לרבנים חברי המערכת, וכמובן לכותבים ששלחו לנו מחידושיהם.

עם צאתנו נזמין את כל מי שנדבה רוחו אותו לשלוח לנו מפרי עטו. בחלק התלמוד וההלכה נבקש להתמקד בשנה הבאה בסוגיות מסכתות המועדים, לצד מסכתות ונושאים אחרים. בחלק המחשבה והתנ"ך נבקש להתמקד במשנתה של החסידות לגוניה ולדורותיה, לצד נושאים אחרים. מאמרים יתקבלו בכתובת ktavet.asif@gmail.com עד ט"ז תמוז תשע"ו, ונשמח לקבלם מוקדם ככל האפשר.

"ויהי נעם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו".

המערכת

חנוכה תשע"ו

דברים לזכרה של נעמה הנקין

כל ליל שבת אנו שרים "אשת היל" לפני הקידוש, ובפתח הפיוט: "בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר". אנו מניחים שלא עלה בדעתה של נעמה להשוות את עצמה לאשת חיל זו. אך בפועל – שלושה מפעלים גדולים נבנו תחת קורת גג אחת, והם שלובים אלו באלו: מפעל החיים של נעמה עצמה, מפעל החיים ההיסטורי והתורני של הרב איתם והמפעל המשפחתי של שניהם. מפעל החיים של נעמה לא היה רק קריירה: הוא היה עיקר פרנסת הבית, פרנסה שאפשרה לרב איתם לגדול ולהגדיל תורה במהלך השנים. מפעל החיים של נעמה היה יצירה מתפרצת, שכללה בתוכה חיבורים טבעיים עם לקוחות מכל סוגי הקשת. הוא היה יזמות מקורית שהופנתה לקהלים שנעמה תפסה כזקוקים להזדמנות, ושאפה לפתוח להם פתח.

דמותה האישית והציבורית של נעמה – שלא החשיבה את עצמה ככזו – התבלטה בשני תחומים: בתחום המקצועי ובתחום החינוכי-משפחתי, ואכן פעילותה המגוונת כללה בעיקר שני תחומים אלו.

נעמה הייתה בעלת עסק עצמאי – סטודיו לעיצוב זהות חזותית "המעבדה". היא עסקה בעיצוב זהות חזותית ליחידים ולארגונים, החל מארגונים קטנים וכלה בחברות גדולות, כולל לקוחות בינלאומיים. נעמה לא הסתפקה בסטודיו המצליח אלא המשיכה ופיתחה יזמות שונות בתחום העיצוב הגרפי, בהתאם לשאיפתה להרחיב את גבולות המקצוע ולצמצם פערים חברתיים. וכך כתבה:

אני מאמינה ביזמות ככלי עוצמתי, שמאפשר לי לייצר פתרונות ייחודיים לצרכים ולחוסרים שאני מזהה במגזרים שונים. אני מאמינה שיש לי את הכוחות, הידע והיכולות להנגיש ידע ותוכן לציבור שאינו חשוף אליו, או שחסרים לו הכלים לרכוש אותו.

יחד עם איתם פיתחה קורס ייחודי לציבור החרדי העומד בכל הקריטריונים ההלכתיים ומאפשר להם ללמוד בו. היא פיתחה סדנאות הכנה לעבודה למעצבות גרפיות צעירות. בגיל 30 בלבד כבר הייתה נעמה דמות מובילה בתחום העיצוב הגרפי בארץ, בעלת דעה בקבוצות שיח רבות ושונות ברשת האינטרנט ומחוצה לה. בקרב אנשי המקצוע התבלטה נעמה כיוצרת מקורית, בעלת מעוף ויכולות ייחודיות. יתרה מכך, באופן שאינו אופייני לתחרותיות שבמקצועה, היא הייתה נכונה ליעץ לעמיתים למקצוע ולתרום מניסיונה – ללא תמורה, ללא תחרות, וסייעה גם למנטסים ממנה לנווט בשוק העבודה המתאגר והתחרותי. היא הוציאה

ספר הדרכה לשימור לקוחות עבור אנשי עסקים, ובו הדרכה מפורטת ומועילה להתנהלות מיטבית מול לקוחות.

אבל נעמה שאפה ליותר. תמיד הייתה תאבת דעת ובעלת שאיפות רוחניות. היא לא הסתפקה בשנת מדרשה במגדל עוז, ושאפה להמשיך ולגדול גם בתורה, במחשבה ובידע. פעם, אחרי אחת ההצלחות העסקיות שלה, כתבה: "הייתי רוצה לקרוא הרבה יותר, ללמוד תורה הרבה יותר, לכתוב הרבה יותר".

ואכן, כאן ניכר התחום השני בו התבלטה: נעמה הייתה דוגמה אישית ויועצת לרבות. היא שיתפה והשתתפה, יעצה והתייעצה בפורומים שונים של נשים דתיות העוסקים בחינוך ובגידול ילדים, ואפשרה לאמהות רבות ללמוד מן היצירתיות, המחשבה, הדיוק ושאר הרוח שהושקעו בכל פרט בחייה ובחינוך הילדים. את עבודתה כאם בית ב'נשמת' בתחילת נישואיה ראתה כשליחות. בכתבתה בפורומים השונים הביעה דעתה בנעימות אך בהחלטיות, תוך שהיא מציבה סטנדרטים גבוהים של השקעה מחשבתית בגידול וחינוך הילדים, יחד עם הקפדה הלכתית ברורה וחינוך למצוות, לאמונה ולאהבת העם והארץ. היא כתבה על חינוך להקפדה הלכתית ללא פשרות ולאהבת האדם ללא פשרות. היא כתבה על דוגמה אישית של ההורים כבסיס לחינוך, על התאמת הפעילות המשפחתית והמוסדות החינוכיים לצרכיו של כל ילד. מתוך העמקתה בסוגיות חינוכיות היא יעצה וסייעה באופן אישי למאות רבות של נשים מכל רחבי הארץ, בתחומים שונים. נעמה יזמה גם פעילות התנדבותית, יזמה שלא הספיקה לצאת אל הפועל.

בכל במה בה פתחה פיה, היה זה בחכמה. וגם תורה וגם חסד היו על לשונה, תוך כדי מציאת האיזון העדין ביניהם, ובין החוץ לפנים, העבודה והבית, המשפחה הגרעינית והמשפחה המורחבת. מכל כתביה ופעילותה מתבלטת דמותה של אשת חיל צעירה בת הדור הזה, בעלת יכולות מגוונות, כישרונות מבטיחים ולב רגיש, אשר לא הסתפקה בעשייה לביתה אלא הצליחה גם להיות שותפה בתיקון עולם בדרכה.

טרם הספיקו בניה לקום ולהללה, נלקחה נעמה מאיתנו. מתן הלל, ניצן יצחק, נטע אליעזר ואיתמר זאב נותרו יתומים מהוריהם, ומשפחתה של נעמה שכולה מבת, מאחות ומחתן. ובשערים נותרו מעשיה, מהללים ודומעים. ויהי רצון שיהיו תורתם ומעשיהם של נעמה ואיתם השראה ומופת להרבות טוב בעולם.

דברים לזכרו של הרב אהרון ליכטנשטיין

יקום במקום קדשו

הרב אליהו חיים בלומנצויג

"לה' מצוקי ארץ, ויישת עליהם תבל" –
לימדונו רבותינו: אלו צדיקים שתבל ומלואה מושתתת עליהם.
צדיק יסוד עולם שתל לנו הקב"ה ברוב חסדו בדורנו, בתוכנו;
נשמתו – פשוטה בשלימותה, ושלימה בפשטותה.
ועוד עלתה והעלתה עצמה, הלכה והעצימה שלימותה,
האירה בטובה והקרינה בחסדה,
עד שנטלה בוראה, וחזרה לכור מחצבתה.
היא במנוחה, ואנו נותרנו לאנחה,
אוחזים ולא מרפים; קווי-דמותה – שבים ומעלים;
ציורם, כמובן, אינו אלא כעיני המתגעגע המתבונן.

"מי יעלה בהר ה', ומי יקום במקום קודשו".

יעלה בהר ה' –

רבנו – עולה בהר ה' היה:

עולה, מטפס, חותר; עמל ומחליף כוח.

יעודו – בהיר ומכוון: פיסגת אותו ההר.

לשם עליותיו, לשם כיסופי נפשו.

זו הפיסגה שממנה ניתנה תורה לעולם.

וכנתינתה בשעתה – כן דרכו אליה:

באימה וביראה,

* דברים שנאמרו בעצרת זכרון ומספד למו"ר הרב ליכטנשטיין זצ"ל בישיבת הר עציון.

וכמובן – באהבה גדולה.

יקום במקום קודשו –

רבנו – ממוקם היה:

מיוצב, מבוסס, מיושב; צור איתן.

מקום-יניקתו – בהיר ומצויין: עולם הקודש;

נופו – חולין על טהרת הקודש.

יעלה ויקום:

תנועה מתמדת, בלתי מתפשרת;

יציבות איתנה, מושרשת.

וכתורתו ועולמו – כן תפילתו:

עומד על מעמדו חרש, בלי זיע וברי נייע,

ותוכו – כנוע עצי יער:

הומה אל דודו, שופך שיח לפני קונו, מתחטא לפני מלכו.

כל עצמותיו, עצמיותו – תפילה.

מי יעלה ומי יקום? –

נקי-כפיים ובר-לבב.

רבנו – נקי היה, טהור, זך.

כפיו ולבבו, מעשיו ומחשבותיו; תוכו כברו.

לא נשא לשווא נפשי.

נפש אלוקית שהולבשה בו – נשא באמונה;

נשמת-חיים עליונה שהופחה בו – נשא בחרדת קודש, בהדרת-קודש.

קומת רבנו – דמתה לתמר, אישיותו – לארז הלבנון – עוצמה וחוסן;

עיניו – מבט עומק מאיר, אוהב, רגיש.

מורם מעם – המעורב בהליכותיו עם כל בשר ודם,
רוממות וכבוד מלכים – המכבד אחרים, קטנים כגדולים,
רב העצה והתבונה – המטה אוזנו וליבו לכל עמדה ופנייה.
תביעתו – מהדהדת, ואף מטלטלת;
קבלתו – ממתקת, ואף מלטפת.

תורתו – מברכות ועד עוקצין, מכונסת בטבעות ובכללים,
דעתו – חובקת עולמים, פנימיים וחיצוניים,
עיונו – רחב מימדים, משקלל ערכים,
מבטו – מרום גבהים.
וממרומי השקפתו –
יורד לשיתין, חודר לנימי נימין:
לפרטי-הלכות ולדקדוק-מעשים, לרגשי-נפשות ולנבכי-אישים.

שכל מזוקק, עם רגישות לב עדינה;
יושר נוקב, מהול בתום-לב,
עם אורחות מוסר מזוכך וצדק מדוקדק.
מכוונות מדוייקת, בשליטה מוחלטת.
אמת-מידה למבקשי-שלימות.

שני בתים לו – משפחתו ושיבתו.
בתוכיותם – פועמת שקיקת חיים טהורים,
בכתליהם – חלונות ופתחים, למרחבי סביבתו פונים:
לרמי-מעלה ולעוברי-דרכים, לבני-עליון ולחדלי-אישים.
צופה דרכם ומרבה להתבונן, בהליכות עמו ובמצבו:
מתפעל מגדולתו, מוקיר את קוממיותו, ושותף מסור בעול בניינו;
חרד לגורלו ודואג לרוחניותו, מיחל בכל לב ומכוון לתפארת יעדו.
לעיתים – מחריש,

ולעיתים – זועק בכל כוחו: אם החרש תחרישי...!

למען בית ה' אלוקינו – מקהיל קהילות ומושיב ישיבות,
למען אחי ורעי – קורא קריאות ומחנך דורות.

”שאו שערים ראשיכם... ויבוא מלך הכבוד”.
נתבעים וחולמים אנו לפתוח שערים,
לזכות ולהביא אל ביתנו מלך עולמים.
מאן מלכי? – רבנו,
ומלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא.
נפתח שערינו, ונאיר חדרי לבבנו,
מניצוצי האורות של מלכות אהרון.